

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7CoCsp/47/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5122207407
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Mária Kašíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5122207407.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Márie Kašíkovej a členov senátu Mgr. Františka Dulačku a JUDr. Zuzany Krivdovej (sudkyne spravodajkyne), v spotrebiteľskom spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Prievozská 2, 821 09 Bratislava – mestská časť Ružinov, IČO: 35 724 803, právne zastúpený: Remedium Legal, s.r.o., so sídlom so sídlom Prievozská 2, 821 09 Bratislava – mestská časť Ružinov, IČO: 53 255 739, proti žalovanej: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX/XX, XXX XX E., o zaplatenie 3 096,65 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Žilina č.k. 42Csp/47/2022-172 zo dňa 08.09.2023, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým žalobu zamietol vo zvyšnej časti, potvrdzuje.
- II. Vo výroku, ktorým bolo konanie v časti zaplatenia úrokov z dlžnej úverovej istiny vo výške 23,76 eur ročne zo sumy 2 753,38 eur od 17.01.2020 do zaplatenia zastavené, zostáva rozsudok súdu prvej inštancie nedotknutý.
- III. Žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zastavil konanie v časti zaplatenia úrokov z dlžnej úverovej istiny vo výške 23,76 % ročne zo sumy 2 753,38 eur od 17.01.2020 do zaplatenia. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalovanej voči žalobcovi nárok na ich náhradu nepriznal.

2. Rozhodnutie vo veci samej (zamietnutie žaloby vo zvyšnej časti) odôvodnil súd prvej inštancie nedostatkom aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, spočívajúcom v neplatnom postúpení žalovanej pohľadávky (pre rozpor so zákonným ustanovením § 92 ods. 8 zákona o bankách ako aj s ust. § 17 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch) založenom na neplatnom zosplatnení predmetného spotrebiteľského úveru.

Vychádzal z toho, že jednostranný právny úkon, ktorým právny predchodca žalobcu ako veriteľ (BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA) vyhlásil predčasnú splatnosť celého úveru (§ 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka) ku dňu 16.01.2020 Oznamením o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru č. 42765226631100 zo dňa 23.01.2020 (rub č.l. 20 spisu) je neplatným právnym úkonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor s ustanovením § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase mimoriadneho zosplatnenia, nakoľko právny predchodca žalobcu žalovanú vopred v lehote nie kratšej ako 15 dní neupozornil na uplatnenie tohto práva. Žalobca doposiaľ žiadnym spôsobom nepreukázal, že by k uplatneniu práva vyhlásiť úver za predčasne splatný v celosti došlo najneskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky za stavu, keď banka súčasne vopred, v lehote nie kratšej ako 15 dní upozornila žalovanú ako dlžníka na uplatnenie tohto práva.

Konštatoval, že právnym predchodcom žalobcu neboli dodržané zákonné podmienky pre predčasné zosplatnenie úveru. Zdôraznil, že výzva podľa ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka musí byť jasná a určitá, aby spotrebiteľ nadobudol vedomosť, s ktorou konkrétnou splátkou je v omeškaní viac ako tri mesiace, aby sa prípadným zaplatením omeškanej splátky mohol účinne vyhnúť zosplatneniu celej pohľadávky s tým, že v neposlednom rade je označenie rozhodujúcej splátky nevyhnutné aj pre aplikáciu ust. § 54a Občianskeho zákonníka. Práve z dôvodu, že sa jedná o právo veriteľa vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru (toto môže využiť podľa vlastného uváženia k hociktorej omeškanej splátke za splnenia podmienok § 53 ods. 9 OZ), je nutné, aby v upozornení spotrebiteľa ako dlžníka bolo konkretizované, ku ktorej omeškanej splátke využíva svoje právo predčasného zosplatnenia úveru (rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 23.03.2022, sp. zn. 7CoCsp/1/2022).

Vo vzťahu k výzve právneho predchodcu žalobcu označenej ako „Výzva na zaplatenie dlžnej čiastky úveru zo dňa 01.10.2019“, ktorou právny predchodca žalobcu oznámil žalovanej, že doteraz neuhradila záväzky plynúce zo zmluvy o úvere č. 42765226631100; eviduje dlžnú čiastku na predmetnom úvere vo výške 400,- eur a zároveň ju vyzval na okamžité zaplatenie dlžnej sumy s tým, že v opačnom prípade bude požadovať, splatenie celej nesplatennej časti úveru vrátane príslušenstva, konštatoval, že takto koncipovaná výzva nespĺňa zákonné požiadavky tak, ako to má na mysli ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, pretože je neurčitá a nezrozumiteľná. Žalobca dostatočným spôsobom nepreukázal využitie práva svojho právneho predchodcu na predčasné zosplatnenie zvyšku úveru. Nemohlo tak dôjsť ani k predčasnej splatnosti peňažného záväzku. Z výzvy nevyplýva, ktorou splátkou sa žalovaná dostala do omeškania so splácaním úveru dlhšie ako tri mesiace.

V prípade výzvy veriteľa podľa ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka by malo byť z tohto právneho úkonu veriteľa zrejmé, že spotrebiteľ je v omeškaní so zaplatením tej ktorej individualizovanej splátky / splátok, pre ktoré omeškanie v prípade jeho trvania viac ako tri mesiace, bude môcť veriteľ uplatniť právo podľa ustanovil § 565 Občianskeho zákonníka, pričom táto výzva sa musí dostať spotrebiteľovi najneskôr 15 dní predtým, ako veriteľ toto právo uplatní. Rovnako tomu je aj v prípade právneho úkonu veriteľa podľa ust. § 565 Občianskeho zákonníka, keďže pre nesplnenie niektorej splátky môže veriteľ požiadať o zaplatenie celej pohľadávky len do splatnosti nasledujúcej splátky. Pri zohľadnení podmienok uplatnenia práva veriteľa „zosplatniť“ celú svoju pohľadávku podľa ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka uvedené znamená, že veriteľ môže požiadať spotrebiteľa o zaplatenie celej pohľadávky pre nezaplatenie určitej konkrétnej splátky v období, kedy od omeškania spotrebiteľa so zaplatením tejto splátky uplynula doba troch mesiacov, avšak zároveň len do splatnosti splátky najbližšie nasledujúcej po uplynutí doby troch mesiacov omeškania spotrebiteľa so zaplatením tejto splátky. Teda aj z právneho úkonu veriteľa podľa ust. § 565 Občianskeho zákonníka by malo byť zrejmé naplnenie podmienok podľa tohto ustanovenia a súčasne ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. V kontexte s takto formulovaným právnym názorom poukázal na relevantnú odbornú literatúru (Občiansky zákonník I. § 1-450, Komentár od Števcík, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M. Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. z vydavateľstva C. H. Beck, Praha, 2015 - str. 576 a nasl.). Aby mohol právny predchodca žalobcu postúpiť celú pohľadávku z úveru na žalobcu, musel najskôr platne vyhlásiť mimoriadnu splatnosť dlhu (aj budúcich pohľadávok), aby bol tento dlh celý splatný, nakoľko s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/234/2018, banky nemôžu na nebankový subjekt postupovať „živé úvery“ (ale len úvery, resp. ich časť, ktoré sú 90 dní po splatnosti). Pokiaľ teda právny predchodca žalobcu postupoval na žalobcu pohľadávku z úveru, ktorý pre neplatosť predčasného zosplatnenia nebol v čase postúpenia pohľadávky splatný, také postúpenie pohľadávky banky je pre rozpor so zákonným ustanovením § 92 ods. 8 zákona o bankách, ako aj s ust. § 17 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch neplatné. Právny predchodca žalobcu postúpil žalobcovi pohľadávku bez toho, aby úver nadobudol mimoriadnu splatnosť pred termínom konečnej splatnosti (15.11.2025).

Keďže nemal preukázanú základnú podmienku pre postúpenie pohľadávky - splatnosť spotrebiteľského úveru, nedostatok aktívnej vecnej legitímácie má vecný dopad na výsledok sporu v podobe zamietnutia žaloby.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie, čo do výroku, ktorým bola žaloba vo zvyšnej časti zamietnutá, v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca navrhujúc jeho zmenu tak, že sa jeho žalobe (vo zvyšnej časti) vyhovie, pričom alternatívne navrhol zrušenie rozsudku a vrátenie veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Poukázal na to, že zo zákonných ustanovení vyplýva, že na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti je potrebné, aby:

1. bola táto možnosť dohodnutá,
2. aby bol dlžník v omeškaní aspoň tri mesačné splátky a

3. aby bol dlžník na možnosť vyhlásenia mimoriadnej splatnosti veriteľom upozornený v lehote nie kratšej ako 15 dní pred uplatnením tohto práva – pričom veriteľ v tomto upozornení nie je povinný špecifikovať, s ktorou konkrétnou splátkou sa dlžník omeškal.

Mal za to, že zo strany veriteľa nedošlo pri uplatnení práva podľa ust. § 565 Občianskeho zákonníka k porušeniu žiadnej zákonnej povinnosti. V konaní bolo riadne preukázané, že možnosť zosplatnenia úveru bola medzi postupcom a žalovanou dohodnutá, a to v bode 3.1. časti 3 Zmluvy o revolvingovom spotrebiteľskom úvere a vydaní kreditnej karty zo dňa 12.10.2017 (ďalej len „Zmluva“). Žalovaná bola preukázaná v omeškaní so zaplatením splátok aspoň tri mesiace, pričom bolo zároveň preukázané, že postupca upozornil žalovanú v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie práva v zmysle ust. § 565 Občianskeho zákonníka (podaním zo dňa 01.10.2019). V prípade, ak postupca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru podaním zo dňa 16.01.2020 – toto svoje právo uplatnil v súlade s ust. § 565 Občianskeho zákonníka a v súlade s aktuálnou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. uznesenie sp. zn. 5Cdo/224/2021 z 30.11.2022, sp. zn. 4Cdo/132/2021 z 15.12.2022) pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 10.10.2019 (t. j. splátky, ktorá vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru predchádzala po dobu troch mesiacov a pre ktorej nezaplatenie mohol ako jedinej vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru) a zároveň toto svoje právo uplatnil v súlade s ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka po omeškaní spotrebiteľa (žalovaného) s platením splátok po dobu dlhšiu ako 3 mesiace (čo vyplýva z výpisu, ktorý v konaní predložil), pričom spotrebiteľ (žalovaný) bol nesporne na toto oprávnenie veriteľa upozornený (podaním zo dňa 01.10.2019).

Uviedol, že v žiadnom prípade sa nemožno stotožniť s právnym názorom súdu, v zmysle ktorého je vo výzve podľa ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka potrebné špecifikovať, pre nespĺnenie ktorej konkrétnej splátky vyzýval postupca žalovaného na úhradu dlhu, nakoľko to nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu. Ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka určuje ako obsahovú náležitosť výzvy podľa tohto ustanovenia upozornenie spotrebiteľa na možné uplatnenie práva podľa ust. § 565 a určuje, že medzi týmto upozornením a samotným uplatnením práva podľa ust. § 565 Občianskeho zákonníka musí uplynúť lehota nie kratšia ako 15 dní, ktorou je spotrebiteľovi poskytnutý čas na dobrovoľné splnenie záväzku bez toho, aby veriteľ úver zosplatnil. Uvedené zákonné ustanovenie však v žiadnom prípade neudáva postupcovi povinnosť špecifikovať, s ktorou konkrétnou splátkou sa žalovaný omeškal. Takáto povinnosť veriteľa nielenže zo žiadneho zákona nevyplýva, ale je aj absurdná, nakoľko žalovaný ako spotrebiteľ, ktorý uzatvoril predmetnú zmluvu, čerpal poskytnuté finančné prostriedky a svoje záväzky sa zaviazal splácať, objektívne musí mať vedomosť o tom, koľko a kedy na poskytnutý úver uhradil a teda ktorá splátka je tá, s ktorou sa omeškal, prípadne kedy a koľko mal uhradiť a neuhradil (nakoľko tieto informácie vyplývajú zo samotnej zmluvy). Mal za to, že záver, ktorý prezentuje súd (v zmysle ktorého má žalobca vo výzve podľa ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka označiť, o ktorú konkrétnu splátku sa jedná) ukladá veriteľom povinnosť, ktorú nie je možné zo znenia ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka vyvodiť.

Podľa jeho názoru určenie, pre nezaplatenie ktorej konkrétne určenej splátky nastalo zosplatnenie dlhu, je právnym posúdením, t. j. výhradne na posúdení súdu a žalujúca strana nemá povinnosť vec právne kvalifikovať, ale len skutkovo vymedziť, čo napokon aj bezpochyby urobil. Závery súdu sú tak v priamom rozpore s procesným kódexom a napokon aj vykonaným dokazovaním v konaní. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 196/2009 z 22.09.2010, zaoberajúceho sa zásadou „iura novit curia“.

Vo vzťahu k tvrdeniu okresného súdu o neurčitosti oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti a teda jeho klasifikácie ako neplatného právneho úkonu v zmysle ust. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka poukázal na rozhodnutia tuzemských odvolacích súdov (rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17CoCsp/3/2023, z 29.06.2023, uznesenia: Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25CoCsp/31/2022 z 21.04.2023, Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3CoCsp/1/2022 z 30.03.2023, Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6CoCsp/80/2022 z 20.03.2023, Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5CoCsp/44/2022 z 12.10.2022, rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 12CoCsp/25/2021 z 08.02.2022, rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach: sp. zn. 11CoCsp/9/2021 z 21.09.2022, sp. zn. 6CoCsp/53/2021 z 18.01.2022), z ktorých vyplýva, že podmienkou platného zosplatnenia úveru nie je uvedenie (konkretizácia, označenie) splátky, pre nezaplatenie ktorej sa veriteľ rozhodol požadovať zaplatenie celej pohľadávky.

Postup súdu, ktorým si súd „upravil“ zákonné ustanovenia § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka a nad rámec zákona „upravuje“, že oznámenie o zosplatnení musí obsahovať presnú špecifikáciu omeškanej splátky, s ktorou sa dlžník dostal do omeškania, a teda ktorá vyvolala zosplatnenie, je v priamom rozpore s ústavným princípom trojdelenia moci, na základe ktorého právomoc meniť zákony prináleží moci zákonodarnej (nie moci súdnej). Takáto špecifikácia splátky by bola navyše nadbytočná –

keďže z aktuálnej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu jasne vyplýva, že vždy môže ísť len o splnenie jednej konkrétnej vymedzenej splátky – a teda veriteľ si nemôže „vybrať“ pre nesplnenie ktorej splátky toto právo uplatňuje, ako nesprávne uzatvoril súd prvej inštancie.

Čo sa týka aktívnej vecnej legitímácie v tomto konaní, uviedol, že postupca dodržal všetky podmienky, ktoré mu ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách ukladá.

4. Žalovaná nevyužila svoje právo vyjadriť sa k odvolaniu žalobcu.

5. Krajský súd v Žiline ako odvolací súd (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas sporová strana proti rozsudku, proti ktorému je prípustné odvolanie (§ 355 ods. 1, § 359, § 362 ods. 1 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) preskúmal rozsudok v intenciách § 379 a § 380 CSP v odvolaní napadnutej časti a rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

6. V súdnej veci je argumentácia žalobcu primárne založená na názore, podľa ktorého pre samotné vyhlásenie predčasnej (resp. mimoriadnej) splatnosti úveru zákon (§ 53 ods. 9 a § 566 Občianskeho zákonníka) nevyžaduje uviesť, pre ktorú konkrétnu omeškanú splátku vyhlasuje veriteľ úver za predčasne splatný.

7. Podstatným pre posúdenie danosti aktívnej vecnej legitímácie žalobcu bolo posúdenie toho, či právny predchodca postupoval pri zosplatnení pohľadávky v súlade so zákonom (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, § 17 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov), teda či zosplatnenie žalovanej pohľadávky právnym predchodcom žalobcu možno považovať za platné.

8. V prvom rade považuje odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie za potrebné uviesť, že žalobca v konaní nepreukázal, že by jeho právny predchodca v lehote nie kratšej ako 15 dní upozornil žalovanú na možnosť zosplatnenia spotrebiteľského úveru. Tvrdenie žalobcu prezentované v odvolaní, podľa ktorého žalovaná mala byť na oprávnenie veriteľa vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru pre nezaplatenie splátky splatnej 10.10.2019 upozornená podaním zo dňa 1.10.2019 postráda akúkoľvek racionálnosť a logiku, nakoľko je evidentné, že 1.10.2019 nemohla byť žalovaná v omeškaní zo zaplatením splátky splatnej až 10.10.2019. Z obsahu na vec sa vzťahujúceho spisového materiálu (č.l. 96 spisu) vyplýva, že právny predchodca žalobcu výzvou označenou ako „Výzva na zaplatenie dlžnej čiastky úveru“ zo dňa 01.10.2019 oznámil žalovanej, že doteraz neuhradila záväzky plynúce zo zmluvy o úvere č. 42765226631100 a aktuálna dlžná čiastka na predmetnom úvere predstavuje sumu 400,- eur. V označenej výzve bolo zakomponované upozornenie, že pokiaľ nedôjde k okamžitej úhrade omeškaných mesačných splátok, právny predchodca žalobcu bude požadovať splatenie celej nesplatennej časti úveru vrátane príslušenstva s tým, že v snahe vyhnúť sa riešeniu tohto úverového prípadu súdnou cestou a prípadnou následnou exekúciou majetku, právny predchodca žalobcu žalovanú naposledy vyzýva na okamžitú úhradu dlžnej čiastky prostredníctvom bankového príkazu alebo e-poukazu. Takto formulovaná výzva v daných časových súvislostiach nezodpovedá výzve učinenej podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Už len táto absencia jednej z notifikácií je sama osebe dostatočným dôvodom pre konštatovanie neplatnosti zosplatnenia predmetného spotrebiteľského úveru.

9. V posudzovanom prípade nebolo sporné, že výzva právneho predchodcu žalobcu na zaplatenie dlžnej sumy z 1.10.2019 (č.l. 96 spisu) zaslaná na adresu žalovanej viac ako 3 mesiace pred zosplatnením úveru ako ani vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru č. 42765226631100 (predžalobná výzva) zo dňa 23.1.2020 (č.l. 20 p.v. spisu) neobsahovali žiaden údaj o tom, pre omeškanie ktorej konkrétnej splátky má dôjsť k zosplatneniu (t.j. k vyhláseniu úveru za predčasne splatný) predmetného úveru. Tento údaj spočívajúci v konkretizácii omeškanej splátky, pre ktorú došlo k zosplatneniu, nie je zistiteľný ani zo samotnej žaloby, ani z ostatných podkladov predložených žalobcov. Tvrdenie o tom, pre ktorú splátku bol úver zosplatnený, sa po prvýkrát objavuje až v odvolaní žalobcu. Aj to ide o tvrdenie, ktoré sa v kontexte ďalších faktov javí byť zmätočným, nakoľko ako už bolo akcentované žalovaná nemohla byť vyzvaná na zaplatenie omeškanej splátky splatnej 10.10.2019 výzvou zo dňa 1.10.2019 (t.j. výzvou napísanou pred splatnosťou označenej splátky).

10. V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok odvolací súd všeobecne poukazuje na to, že zákonodarca v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka zaviedol pravidlo, z ktorého vyplýva, že veriteľ (v

postavení dodávateľa) môže požadovať splnenie celého dlhu pre nesplnenie niektorej zo splátok za podmienok, že už uplynuli tri mesiace od omeškania so zaplatením príslušnej splátky a že upozornil dlžníka (v postavení spotrebiteľa) v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Účinnosť uplatnenia práva veriteľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka je teda podmienená tým, že veriteľ v uvedenej lehote pred uplatnením tohto práva upozornil dlžníka na to, že toto právo využije. Bez takéhoto včasného upozornenia je uplatnenie neúčinné (Jaroslav Krajčo: Občiansky zákonník pre prax, Eurounion, máj 2015, komentár k § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka). Z hľadiska vzťahu medzi „trojmesačnou dobou“ a „lehotou nie kratšou ako 15 dní“, ktoré rámce spomína § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, zákonodarca výslovne neupravuje, či môžu plynúť súbežne alebo či uvedená minimálne 15-dňová lehota môže začať plynúť až po uplynutí trojmesačnej doby. Z ustanovenia § 565 veta druhá Občianskeho zákonníka vyplýva iba to, že veriteľ môže žiadosť o jednorazové vrátenie nesplatenej dlžnej sumy využiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky a môže tak urobiť až po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka). Jednoznačným je iba to, že v čase uplatnenia práva je spotrebiteľ v omeškani s plnením niektorej zo splátok tri mesiace a uplynula lehota 15 dní na uplatnenie práva po upozornení dlžníka. Najvyšší súd SR zastáva názor, že 15-dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa by mala byť realizovaná ešte pred uplynutím troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, vychádzajúc z charakteru upozornenia na možnosť zosplatenia ako vytvorenia príležitosti pre dlžníka ho ešte odvrátiť, navyše pokiaľ uplatneniu tohto práva nebráni, ak spotrebiteľ zaplatí niektorú zo skorších splátok (napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR: sp. zn. 1Cdo/61/2022 z 25.04.2023, 9Cdo/98/2022 z 25.04.202, 2Cdo/298/2021 z 30.03.2023, 4Cdo/250/2021 z 28.03.2023, 4Cdo/201/2022 z 26.01.2023).

11. Predčasné zosplatenie spotrebiteľského úveru je právom veriteľa a uvedené je v prípade spotrebiteľského vzťahu za splnenia podmienok v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie ohľadne nutnosti konkretizovania splátky, pre ktorú má dôjsť k zosplateniu spotrebiteľského úveru, prezentovaným v napadnutom rozsudku, na odôvodnenie ktorého odkazuje. Aj podľa názoru odvolacieho súdu aspoň z jednej z notifikácií veriteľa (t.j. z upozornenia na možnosť predčasného zosplatenia úveru a z oznámenia o realizácii zosplatenia úveru) musí byť zrejmé, pre omeškanie ktorej konkrétnej splátky je predmetný úver predčasne (mimoriadne) zosplatený, t.j. tento údaj musí byť aspoň v jednej tejto notifikácii jednoznačne konkretizovaný. I keď Občiansky zákonník *expressis verbis* neuvádza čo má byť obsahom predmetných notifikácií, tento obsah možno nepochybné vyabstrahovať z podmienok, ktoré musia byť pre realizáciu práva veriteľa vyhlásiť predčasnú (mimoriadnu) splatnosť úveru splnené. Pokiaľ ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka možnosť realizácie práva veriteľa predčasne zosplatiť úver podmieňuje uplynutím 3 mesačnej doby od omeškania so zaplatením splátky, tak je zrejmé, že táto konkrétna splátka musí byť jednoznačne identifikovateľná, čomu zodpovedá povinnosť vedieť ju i konkretizovať. Samotný veriteľ predsa musí vedieť, pre nezaplatenie ktorej konkrétnej splátky svoje právo zosplatiť úver realizuje, a nie je žiaden dôvod, aby touto informáciou nedisponoval aj dlžník. Nie je žiaden racionálny dôvod, aby tento dôležitý údaj nebol obsiahnutý aspoň v jednej notifikácii veriteľa.

12. Pokiaľ žalobca poukazuje na opačné závery niektorých iných odvolacích súdov, odvolací súd poukazuje na to, že rozhodnutia súdov rovnakej inštancie nie sú pre súd tej istej inštancie v tomto smere záväzné. Podľa názoru tunajšieho odvolacieho súdu pre určitosť právneho úkonu zosplatenia úveru vôbec nepostačuje, ak údaj o tom, ktorá konkrétna splátka predčasnú (mimoriadnu) splatnosť vyvolala možno vyvodiť z ustanovenia § 565 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanovením § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. V tomto smere je potrebné si uvedomiť, že požiadavke určitosti zodpovedá konkrétnosť a jasnosť, a nie je úlohou spotrebiteľa (ani súdu) si tento podstatný údaj z niečoho alebo podľa niečoho vyvodzovať.

13. Nie je žiadnou raritou, že právni nástupcovia veriteľov, resp. veritelia samotní, podávajú žaloby formulároveho charakteru, z ktorých okrem iného nie je zistiteľné, pre ktorú konkrétnu nezaplatenú splátku došlo k zosplateniu úveru a k žalobám pripoja množstvo dokumentov a očakávajú, že súd si všetky podstatné zistenia pracne dohľadá a vyabstrahuje sám, čo úlohou súdu v týchto prípadoch nie je.

14. V nadväznosti na uvedené odvolací súd v súlade s konštantnou judikatúrou (uznesenie Ústavného súdu SR, č. k. I. ÚS 268/2019-18 z 10.9.2019) dáva do pozornosti odvolateľa, že podania adresované súdu musia byť formulované jasne, zrozumiteľne a určito, a najmä žaloba, ktorou sa sťažovateľ domáha vydania konkrétneho rozhodnutia, musí v zmysle § 132 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“)

obsahovať úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh, pretože iba formálne a obsahovo spôsobilá žaloba je predpokladom vecného prejednaní veci. Súd v civilnom sporovom konaní nie je povinný a ani nemôže nahrádzať úkony sporových strán, ktoré zaťažuje povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť (§ 150 CSP). Úlohou (a zodpovednosťou) sporových strán je substancovať skutkový základ sporu, t. j. vymedziť jeho základ a podstatu. Sú to predovšetkým sporové strany, ktoré sú zodpovedné za výsledok sporu. Zvýšenie požiadaviek na procesnú aktivitu sporových strán a s tým spojenú procesnú diligenciu (zodpovednosť) so sankčnými dôsledkami v prípadoch procesnej pasivity je tak spôsobilé prispieť k efektívnemu a rýchlemu konaniu.

15. Odvolateľ argumentoval, že určenie od akej omeškanej splátky sa žalovaný dostal do omeškania a od akej konkrétnej splátky si žalobca uplatňuje predčasné zosplatnenie dlhu je právnym posúdením a žalobca nemá povinnosť vec právne kvalifikovať, ale len skutkovo vymedziť. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom, že právne posúdenie veci je na súde v zmysle zásady „iura novit curia“. Avšak konkretizovanie splátky, pre ktorú došlo k zosplatneniu spotrebiteľského úveru, je skutkovým tvrdením, a nie právnym posúdením ako sa mylne domnieva odvolateľ. Nastolená otázka odvolateľom má skutkovú (nie právnú) povahu. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procesne dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, či a aké okolnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec a pod. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení prijíma závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/99/2018, 4Cdo/7/2018, 2Cdo/111/2021).

16. Odvolací súd zastáva názor, že záver súdu prvej inštancie nebol výsledkom aplikácie, či interpretácie konkrétneho ustanovenia právneho predpisu, ale bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súd prvej inštancie viedli k prijatiu rozhodnutia. Pokiaľ žalobca nesúhlasí s názorom, že musí byť jednoznačne určité pre omeškanie ktorej splátky došlo k mimoriadnemu zosplatneniu úveru, jedná sa iba o polemiku žalobcu s názorom súdu prvej inštancie.

17. Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu potvrdil, a to vrátane aj od rozhodnutia vo veci samej závislého výroku o trovách prvoinštančného konania, ktorý plne zodpovedá vzájomnému procesnému úspechu strán v konaní a faktickému stavu nevzniknutia trov strane žalovanej. Vo výroku, ktorým bolo v dôsledku čiastočného späťvzatia žaloby konanie v časti zaplatenia úrokov v tam konkretizovanom rozsahu zastavené, zostal rozsudok súdu prvej inštancie nedotknutý.

18. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 262 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP a úspešnej žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže v odvolacom konaní si žiadne neuplatnila a preukázateľne jej žiadne ani nevznikli. Uvedené je v súlade s čl. 17 základných princípov CSP, zakotvujúcim procesnú ekonomiu (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/14/2018, 5Cdo/12/2018).

19. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca/ alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)